

Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla energii elektrycznej na Rynku Dnia Bieżącego

*Zatwierdzone Uchwałą Zarządu Nr 147/40/09 z dnia 26.11.2009r
wchodzi w życie z dniem 6 kwietnia 2010 r.*

Definicje

- Bank Rozliczeniowy – bank, który na podstawie umowy z Giełdą oraz umów z poszczególnymi Członkami Giełdy, zapewnia usługi finansowe związane z rozliczaniem transakcji zawartych na RDB.
- Członek Giełdy – podmiot, który zawarł z Giełdą umowę o członkostwo i został dopuszczony do działania na RDB przez Zarząd Giełdy.
- DN – Departament Notowań Giełdy.
- Dzień Dostawy – dzień, w którym energia zakontraktowana na RDB w Dniu Obrotu, zostanie dostarczona lub odebrana.
- Dzień Obrotu – dzień, kiedy odbywa się określenie Kursów RDB dla danego Dnia Dostawy.
- Giełda – Towarowa Giełda Energii S.A. (TGE).
- Godzina dostawy – okres dostawy równy jednej godzinie w Dniu Dostawy.
- Grafik Pracy – program dostaw lub odbioru energii elektrycznej dla pojedynczej Jednostki Grafikowej, w każdej godzinie Dnia Dostawy, obejmujący energię zakontraktowaną na RDB.
- Jednostka Grafikowa Udostępniona – Jednostka Grafikowa udostępniana Przedsiębiorstwu energetycznemu na zasadach określonych w Regulaminie.
- Kontrakt godzinowy - kontrakt na dostawę energii elektrycznej o terminie wykonania równym jednej godzinie w Dniu Dostawy.
- Kurs RDB – jednolita cena 1 MWh energii elektrycznej w danej godzinie Dnia Dostawy, określana na RDB.
- Niepubliczna Strona Internetowa – strona internetowa dostępna tylko dla danego Członka Giełdy i dla Giełdy.
- Okres dostawy – okres dostawy równy jednej godzinie w Dniu Dostawy lub wielokrotności jednej godziny w Dniu Dostawy.
- OSP – Operator Systemu Przesyłowego, przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej za pomocą sieci przesyłowej na terenie całego kraju, PSE-Operator S.A.
- OSR – Operator Systemu Rozdzielczego, przedsiębiorstwo energetyczne mające koncesję na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej za pomocą sieci rozdzielczej, na określonym obszarze kraju.
- Portfel – jeden lub grupa obiektów wytwórczych lub odbiorczych, należących do tego samego Członka Giełdy, dla których przygotowany jest jeden Grafik Pracy.
- Prawo Energetyczne – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 89; poz. 625; z późn. zm.).
- Przedsiębiorstwo energetyczne - podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi (zgodnie z art. 3. pkt. 12 Ustawy Prawo Energetyczne).
- Rachunek kupna – rachunek otwarty przez Członka Giełdy w Banku Rozliczeniowym do rozliczenia transakcji zawartych na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- Raport rozliczeniowy – raport dostępny w Systemie Informatycznym Giełdy zawierający saldo wartości netto zawartych transakcji dla dnia wykonania transakcji (Dnia Dostawy energii elektrycznej).
- RDB – Rynek Dnia Bieżącego, prowadzony przez Giełdę.
- RDN – Rynek Dnia Następnego, prowadzony przez Giełdę.
- RPM – Rynek Praw Majątkowych, prowadzony przez Giełdę.
- RUE – Rynek Uprawnień do Emisji, prowadzony przez Giełdę.
- RTEE – Rynek Terminowy Energii Elektrycznej, prowadzony przez Giełdę.

- RTF – Rynek Terminowy Finansowy, prowadzony przez Giełdę.
- Regulamin – Regulamin Towarowej Giełdy Energii S.A.
- Warunki obrotu – dla danego rodzaju praw majątkowych dokument, o którym mowa w Pkt. 21.2 Regulaminu Giełdy.
- System Informatyczny Giełdy – zespół urządzeń i oprogramowania, w szczególności wyspecjalizowany program komputerowy, za pośrednictwem którego odbywa się obrót i rozliczenie zawartych transakcji na RDB.
- Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń – niniejsze Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla energii elektrycznej na Rynku Dnia Bieżącego.
- Transakcja – umowa sprzedaży energii elektrycznej zawarta między Członkami Giełdy na RDB.
- Tydzień Rozliczeniowy – okres obejmujący Dni Dostawy od poniedziałku (włącznie) do następującej po nim niedzieli (włącznie).
- Usługa Giełdowa – prowizja, należna Giełdzie od Członka Giełdy z tytułu transakcji zawartych przez Członka Giełdy, naliczana zgodnie z Regulaminem.
- Zlecenie – złożona przez Członka Giełdy oferta kupna lub sprzedaży energii elektrycznej na RDB.

Spis treści

Definicje	2
Część I. Zasady obrotu.	5
1. Organizacja notowań na RDB.	5
2. Harmonogram notowań na RDB.	5
3. Zlecenia na sesje RDB.	6
4. Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcje.	8
Część II. Zasady realizacji transakcji.	10
5. Realizacja fizycznej dostawy energii elektrycznej.	10
6. Zgłaszanie transakcji zawartych na RDB do OSP.	11
Część III. Zasady rozliczeń.	11
7. Postanowienia ogólne.	11
8. Rozrachunki bieżące.	12
9. Rozliczenia finansowe.	12
10. Harmonogram rozliczeń.	13
11. Zabezpieczenia rozliczeń transakcji.	13
12. Bank Rozliczeniowy.	15
Załącznik. Specyfikacja kontraktu na energię elektryczną RDB.	16

Część I. Zasady obrotu.

1. Organizacja notowań na RDB.

- 1.1. Obrót na RDB prowadzony jest w dniu poprzedzającym Dzień Dostawy oraz w Dniu Dostawy na kontraktach określonych w specyfikacji (Załącznik).
- 1.2. W dobach zmiany Czasu Urzędowego w Polsce, regulowanego rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia czasu letniego liczba godzin w terminie wykonania kontraktu jest odpowiednio zmieniona stosownie do treści rozporządzenia (tj. 23 lub 25 godzin).

2. Harmonogram notowań na RDB.

Notowania kontraktami na RDB odbywają się codziennie wg poniższego harmonogramu:

Godziny	Faza notowań
Do 18:30 na 2 dni przed Dniem Dostawy	Aktualizacja zabezpieczeń Wprowadzenie aktualnych zabezpieczeń.
Od 12:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy do 13:15 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Faza przed notowaniami w systemie kursu jednolitego Przyjmowanie zleceń dla wszystkich instrumentów Dnia Dostawy; zlecenia można usuwać i modyfikować. Zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń.
13:15 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Określenie Kursu Jednolitego RDB Określenie Kursów RDB dla wszystkich instrumentów Dnia Dostawy i podanie wyników notowań na niepublicznej stronie internetowej.
Od 13:16 na 1 dzień przed Dniem Dostawy do 14:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Notowania ciągłe Przyjmowanie zleceń dla wszystkich instrumentów Dnia Dostawy; zlecenia można usuwać i modyfikować; zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń.
Do 16:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Rozliczenie wartościowe transakcji zawartych na RDB
Do 18:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Aktualizacja zabezpieczeń Wprowadzenie aktualnych zabezpieczeń.

<p>Od 07:15 w Dniu Dostawy do 14:30 w Dniu Dostawy</p>	<p>Notowania ciągłe Przyjmowanie zleceń dla instrumentów w okresach notowania podanych w tabeli poniżej; zlecenia można usuwać i modyfikować; zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń.</p> <table border="1" data-bbox="687 427 1364 745"> <thead> <tr> <th data-bbox="687 427 1043 488">Okres dostawy notowanych instrumentów*</th> <th data-bbox="1043 427 1364 488">Okres notowania</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="687 488 1043 521">od H12 do H24</td> <td data-bbox="1043 488 1364 521">od 07:15 do 07:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 521 1043 555">od H13 do H24</td> <td data-bbox="1043 521 1364 555">od 07:30 do 08:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 555 1043 589">od H14 do H24</td> <td data-bbox="1043 555 1364 589">od 08:30 do 09:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 589 1043 622">od H15 do H24</td> <td data-bbox="1043 589 1364 622">od 09:30 do 10:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 622 1043 656">od H16 do H24</td> <td data-bbox="1043 622 1364 656">od 10:30 do 11:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 656 1043 689">od H17 do H24</td> <td data-bbox="1043 656 1364 689">od 11:30 do 12:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 689 1043 723">od H18 do H24</td> <td data-bbox="1043 689 1364 723">od 12:30 do 13:30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="687 723 1043 745">od H19 do H24</td> <td data-bbox="1043 723 1364 745">od 13:30 do 14:30</td> </tr> </tbody> </table> <p>* HGG oznacza godzinę dostawy, np. H12 oznacza okres między godziną 11:00 a 12:00</p>	Okres dostawy notowanych instrumentów*	Okres notowania	od H12 do H24	od 07:15 do 07:30	od H13 do H24	od 07:30 do 08:30	od H14 do H24	od 08:30 do 09:30	od H15 do H24	od 09:30 do 10:30	od H16 do H24	od 10:30 do 11:30	od H17 do H24	od 11:30 do 12:30	od H18 do H24	od 12:30 do 13:30	od H19 do H24	od 13:30 do 14:30
Okres dostawy notowanych instrumentów*	Okres notowania																		
od H12 do H24	od 07:15 do 07:30																		
od H13 do H24	od 07:30 do 08:30																		
od H14 do H24	od 08:30 do 09:30																		
od H15 do H24	od 09:30 do 10:30																		
od H16 do H24	od 10:30 do 11:30																		
od H17 do H24	od 11:30 do 12:30																		
od H18 do H24	od 12:30 do 13:30																		
od H19 do H24	od 13:30 do 14:30																		
<p>Do 15:30 w Dniu Dostawy</p>	<p>Opublikowanie wyników notowań na publicznej stronie internetowej</p>																		
<p>Do 16:00 w Dniu Dostawy</p>	<p>Rozliczenie wartościowe transakcji zawartych na RDB</p>																		

3. Zlecenia na sesje RDB.

- 3.1. Członkowie Giełdy składają zlecenia w odniesieniu do Portfeli. W Systemie Informatycznym Giełdy Portfel jest zdefiniowany jak konto.
- 3.2. Każdy Członek TGE, posiada w Systemie Informatycznym Giełdy tyle Portfeli ile posiada Jednostek Grafikowych. Przedsiębiorstwo energetyczne może posiadać Portfele dla Jednostek Grafikowych Udostępnionych.
- 3.3. Do Portfela Członka Giełdy przyporządkowana jest Jednostka Grafikowa.
- 3.4. Członek Giełdy może złożyć więcej niż jedno zlecenie w odniesieniu do danego Portfela.
- 3.5. Każdy Portfel może być przypisany tylko do jednego Członka Giełdy, chyba że Członek Giełdy udostępni ten Portfel Przedsiębiorstwu energetycznemu na zasadach określonych w Regulaminie.
- 3.6. Każde zlecenie Członka Giełdy składane na RDB określa w szczególności:
  - a) rodzaj zlecenia (kupno/sprzedaż),
  - b) Portfel, w odniesieniu do którego zlecenie jest składane,
  - c) ilość energii będącej przedmiotem zlecenia sprzedaży lub kupna,
  - d) limit ceny wyrażony w PLN/MWh z dokładnością do jednego grosza lub polecenie wykonania zlecenia bez limitu ceny,
  - e) termin ważności,
  - f) warunki realizacji zlecenia, przedstawione w pkt 3.7.,
  - g) oznaczenie Członka Giełdy wystawiającego zlecenie,
  - h) datę i godzinę wystawienia zlecenia,
  - i) numer zlecenia.

- 3.7. Zlecenia wprowadzane do notowań w systemie jednolitym i w systemie notowań ciągłych powinny zawierać warunki realizacji i termin ich ważności. W zależności od warunków i terminu realizacji występują następujące typy zleceń:
- a) Zlecenie dzienne (Rest of day) – zlecenie jest ważne w dniu przekazania na Giełdę. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie notowań ciągłych i w fazie kursu jednolitego. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych.
  - b) Zlecenie ważne do końca okresu notowań (Good until expiry) - zlecenie jest ważne do końca notowania instrumentu. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie notowań ciągłych i w fazie notowań kursu jednolitego. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia przechodzi na kolejną sesję notowania instrumentu.
  - c) Zlecenie do dnia (Good until date) - zlecenie jest ważne do daty określonej na etapie składania zlecenia. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie notowań ciągłych i w fazie notowań kursu jednolitego. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia przechodzi na kolejną sesję notowania instrumentu. Zlecenie bierze udział w notowaniu do dnia, w którym upływa określony termin.
  - d) Zlecenie czasowe (Timed order) - zlecenie jest ważne w dniu przekazania na Giełdę do czasu określonego na etapie składania zlecenia. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie notowań ciągłych i w fazie notowań kursu jednolitego. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych przy zachowaniu warunku określonego czasu ważności zlecenia.
  - e) Zlecenie tylko na aukcje (Call Auction) – zlecenie jest ważne w dniu złożenia na Giełdę i może uczestniczyć tylko w fazie kursu jednolitego. Niezrealizowana część zlecenia jest usuwana.
  - f) Zlecenie typu zrealizuj i anuluj (Fill and kill) – zlecenie uczestniczy tylko w systemie notowań ciągłych. Jest ono ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym niezrealizowana część zlecenia jest anulowana. Zlecenie może być realizowane w całości, częściowo lub nie zostać zrealizowane w ogóle. Zlecenie to można złożyć bez podania limitu ceny.
  - g) Zlecenie typu zrealizuj lub anuluj (Fill or kill) - zlecenie uczestniczy tylko w systemie notowań ciągłych. Jest ono ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym zlecenie musi być zrealizowane w całości albo nie zostać zrealizowane w ogóle. Jeżeli układ zleceń nie pozwala na realizację zlecenia w całości, zlecenie jest anulowane.
- 3.8. Zlecenia typu Fill and kill i Fill or kill nie są ujęte w tabeli zleceń. Po złożeniu takich typów zlecenia następuje zawarcie transakcji albo są one usuwane.
- 3.9. Zlecenie może zawierać dodatkowy warunek aktywacji - funkcję Stop Loss. Za jej pomocą określany jest warunek przy jakim poziomie kursu energii elektrycznej zlecenie pojawi się na rynku. Aktywacja zlecenia na rynku następuje z chwilą spełnienia zadanego warunku.

- 3.10. Zlecenia mogą zostać złożone na rynek (zlecenie rynkowe) albo lokalnie (zlecenie lokalne). Zlecenia lokalne nie biorą udziału w notowaniach.
  - 3.11. Zlecenie lokalne może zostać złożone na rynek przez aktywowanie. Zlecenie rynkowe może stać się zleceniem lokalnym przez zawieszenie. Aktywowanie i zawieszenie zleceń można wykonać podczas prowadzenia notowań na RDB.
  - 3.12. Składanie zleceń na rynek możliwe jest tylko podczas prowadzenia notowań na RDB. Poza okresem prowadzenia notowań na RDB Członek Giełdy może złożyć zlecenie lokalne.
  - 3.13. Tylko zlecenia lokalne nie są sprawdzane pod względem zabezpieczeń.
  - 3.14. Członkowie Giełdy mogą modyfikować własne zlecenia. Modyfikacji mogą podlegać:
    - (a) oferowana ilość energii elektrycznej,
    - (b) limit ceny.
  - 3.15. Zlecenia można modyfikować podczas prowadzenia notowań na RDB. Jeśli podczas modyfikacji zmniejszamy wolumen, nie ulega zmianie czas złożenia zlecenia. W pozostałych przypadkach modyfikacji (zwiększenie wolumenu i zmiana ceny), zlecenie otrzyma nowy czas złożenia.
  - 3.16. Zlecenie złożone na rynek pozostaje aktywne do czasu zakończenia procesu modyfikacji lub anulowania.
  - 3.17. W przypadku, gdy notowania na instrumencie są zawieszane, zlecenia nie mogą być modyfikowane.
  - 3.18. Zlecenia można anulować podczas prowadzenia notowań na RDB. Zlecenie może zostać anulowane przez Członka Giełdy, który złożył to zlecenie, przed upływem terminu ważności zlecenia. Nie mogą być anulowane zlecenia będące przedmiotem zawartych transakcji.
- #### 4. Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcje.
- 4.1. Zasady ustalania kursu i realizacja zleceń w systemie kursu jednolitego na RDB.
    - 4.1.1. Kurs jednolity na RDB określany jest przy zastosowaniu kolejno poniższych zasad:
      - a) maksymalizacji wolumenu obrotu,
      - b) minimalizacji różnicy między skumulowanym wolumenem energii elektrycznej w zleceniach kupna i w zleceniach sprzedaży możliwym do zrealizowania po określonym kursie.
    - 4.1.2. Zlecenia na RDB w systemie kursu jednolitego realizowane są zgodnie z poniższymi zasadami:
      - a) zlecenia sprzedaży złożone z limitem ceny poniżej kursu energii elektrycznej będą zrealizowane w całości; żadne zlecenie sprzedaży złożone z limitem ceny powyżej kursu energii elektrycznej nie zostanie zrealizowane,
      - b) zlecenia kupna złożone z limitem ceny powyżej kursu energii elektrycznej będą zrealizowane w całości; żadne zlecenie kupna złożone z limitem ceny poniżej kursu energii elektrycznej nie zostanie zrealizowane,
      - c) zlecenia kupna i sprzedaży złożone z limitem ceny równym kursowi energii elektrycznej mogą zostać zrealizowane częściowo, w całości lub mogą nie zostać zrealizowane.
    - 4.1.3. O kolejności realizacji zleceń złożonych z limitem ceny równym kursowi energii elektrycznej decyduje czas przyjęcia zleceń do Systemu Informatycznego Giełdy.

- 4.1.4. Zlecenia mogą być realizowane częściowo, przy czym każda częściowa transakcja będzie dotyczyć przynajmniej 1 MWh energii elektrycznej.
- 4.1.5. W przypadku braku możliwości jednoznacznego określenia kursu RDB, jest wyznaczany w sposób następujący:
- a) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w pkt 4.1.1. oraz gdy różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna i skumulowanym wolumenem sprzedaży wynosi zero, wyznaczana jest średnia cena między skrajnymi cenami spełniającymi warunek, o którym mowa w ppkt b). Następnie z dopuszczalnych cen wyznaczana jest cena bliższa tej średniej ceny. Jeżeli istnieją dwie takie ceny, kurs wyznaczany jest losowo spośród tych cen,
  - b) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w pkt 4.1.1. oraz gdy różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna i skumulowanym wolumenem sprzedaży ma te same znaki dla każdej ceny, wyznaczany jest taki kurs, który jest bliższy zmiany znaku tej różnicy,
  - c) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w pkt 4.1.1. oraz różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna i skumulowanym wolumenem sprzedaży ma różne znaki dla każdej ceny, kurs wyznaczany jest losowo z dwóch cen: najwyższej ceny z dodatnią różnicą i najniższej ceny z ujemną różnicą.
- 4.2. Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcje w systemie notowań ciągłych na RDB.
- 4.2.1. Transakcje w systemie notowań ciągłych zawierane są po kursie równym limitowi ceny, jaki został podany w zleceniu wcześniej wprowadzonym, oczekującym w tabeli zleceń na realizację, zgodnie z następującymi zasadami:
- a) w pierwszej kolejności będą realizowane zlecenia o najwyższym limicie ceny w przypadku zleceń kupna i o najniższym limicie ceny w przypadku zleceń sprzedaży,
  - b) w przypadku zleceń z równymi limitami ceny będą one realizowane według czasu przyjęcia zlecenia (zlecenie przyjęte wcześniej zostanie zrealizowane w pierwszej kolejności).
- 4.2.2. Zlecenia mogą być realizowane częściowo, przy czym każda częściowa transakcja będzie dotyczyć przynajmniej 1 MWh energii elektrycznej.
- 4.3. W przypadku otrzymania przez TGE informacji od OSP o wstrzymaniu świadczenia usług przesyłowych dla Przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie zgłaszania umów sprzedaży energii na Jednostkę Grafikową, Giełda uniemożliwia od daty dostawy wskazanej przez PSE-Operator zgłaszanie grafików pracy na tą Jednostkę Grafikową.
- 4.4. W przypadku otrzymania przez TGE informacji od OSP o wstrzymaniu przyjmowania zgłoszeń umów sprzedaży energii dla danego okresu dostawy, Giełda uniemożliwia zgłaszanie grafików pracy dla okresu dostawy wskazanego przez OSP. Wznowienie możliwości zgłaszania grafików pracy dla tego okresu dostawy następuje po otrzymaniu od OSP informacji o przywróceniu przyjmowania zgłoszeń umów sprzedaży energii.
- 4.5. W przypadkach i w zakresie, w jakich zgodnie z Warunkami obrotu Giełda jest uprawniona do zamknięcia pozycji Członka Giełdy na RTEE, Giełda ma prawo do składania zleceń na RDB w imieniu tego Członka Giełdy.
- 4.6. Kurs RDB określany jest z dokładnością do 0,01 PLN. Wolumen określany jest z dokładnością do 1 MWh.

- 4.7. Na RDB nie obowiązują ograniczenia wahań kursów. W przypadku, gdy kurs jednolity dla danego instrumentu różni się w sposób istotny od poprzedniego kursu jednolitego, Zarząd lub upoważniony pracownik Giełdy może po określeniu kursu jednolitego, a przed fazą notowań ciągłych wprowadzić dodatkową fazę notowań dla tego instrumentu, w której możliwe będzie składanie, usuwanie i modyfikowanie zleceń bez możliwości zawierania transakcji. Czas trwania dodatkowej fazy notowań nie będzie przekraczał 15 minut. O wprowadzeniu dodatkowej fazy notowań Członkowie Giełdy zostaną poinformowani za pomocą systemu informatycznego giełdy.

Część II. Zasady realizacji transakcji.

5. Realizacja fizycznej dostawy energii elektrycznej.

- 5.1. Transakcje giełdowe zawarte na RDB zgłaszane są do OSP jako saldo transakcji sesyjnych, w podziale na Jednostki Grafikowe przydzielone przez OSP.
- 5.2. Transakcje giełdowe zawarte przez Przedsiębiorstwo energetyczne dla Portfeli udostępnionych są zgłaszane do OSP na Portfelach podmiotu udostępniającego, których dane identyfikacyjne są przedstawione w oświadczeniu określonym w Regulaminie w Pkt. 5.3.
- 5.3. Każdy Członek Giełdy podczas składania zlecenia deklaruje Portfel, do którego będzie przypisana całość energii elektrycznej dla zawartej transakcji wynikającej z tego zlecenia. Członek Giełdy może dokonać aktualizacji wolumenów energii przypisanych poszczególnym Jednostkom Grafikowym w Systemie Informatycznym Giełdy. Okres dokonania tych zmian określa harmonogram wymieniony w pkt. 6 – Aktualizacja Grafików Pracy.
- 5.4. Warunkiem zgłoszenia do OSP aktualizacji wolumenów energii, o której mowa w pkt. 5.3., dokonanej w Dniu Dostawy, jest poinformowanie Departamentu Notowań Giełdy o dokonaniu aktualizacji grafiku pracy w terminie określonym w harmonogramie wymienionym w pkt. 6. Informację o dokonaniu aktualizacji grafiku należy zgłosić telefonicznie pod numer telefonu operatorskiego DN udostępnianego przez Giełdę.
- 5.5. Grafiki Pracy dla Członków Giełdy posiadających jedną Jednostkę Grafikową, dla danej godziny doby handlowej zawiera saldo ilości zakupionej i sprzedanej energii.
- 5.6. Dokumenty, za pomocą których przesyłane jest zgłoszenie transakcji giełdowych do OSP, zawierają dane identyfikacyjne zgłoszenia oraz dane handlowe. Wzory tych dokumentów określają odrębne przepisy, opublikowane przez OSP.
- 5.7. W przypadku zmiany danych identyfikacyjnych, o których mowa w pkt. 5.6., Członek Giełdy jest zobowiązany do niezwłocznej ich aktualizacji. Nie zastosowanie się powoduje natychmiastowe zawieszenie działalności Członka Giełdy na RDB.
- 5.8. W przypadku zmiany danych identyfikacyjnych, o których mowa w pkt. 5.2., Członek Giełdy jest zobowiązany do niezwłocznej ich aktualizacji. Naruszenie obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym powoduje natychmiastowe cofnięcie zgody na działanie Przedsiębiorstwa energetycznego na Portfelach udostępnionych na RDB.

6. Zgłaszanie transakcji zawartych na RDB do OSP.

Zgłaszanie transakcji zawartych na RDB do OSP odbywa się codziennie wg następującego harmonogramu:

Godziny	Faza notowań																		
Od 12:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy do 14:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Aktualizacja Grafików Pracy Aktualizacja Grafików Pracy dla transakcji zawartych na RDB dla wszystkich godzin Dnia Dostawy.																		
Od 17:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy do 18:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Zgłoszenie transakcji do OSP* Zgłoszenie transakcji do OSP zawartych na RDB dla wszystkich godzin Dnia Dostawy * w przypadku braku transakcji na RDB zgłoszenie do OSP nie będzie realizowane																		
Od 07:15 na w Dniu Dostawy do 14:30 w Dniu Dostawy	Aktualizacja Grafików Pracy Aktualizacja Grafików Pracy dla okresów dostawy w okresach aktualizacji podanych w tabeli poniżej. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Okres dostawy*</th> <th>Okres aktualizacji</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>od H12 do H24</td> <td>od 07:15 do 07:30</td> </tr> <tr> <td>od H13 do H24</td> <td>od 07:30 do 08:30</td> </tr> <tr> <td>od H14 do H24</td> <td>od 08:30 do 09:30</td> </tr> <tr> <td>od H15 do H24</td> <td>od 09:30 do 10:30</td> </tr> <tr> <td>od H16 do H24</td> <td>od 10:30 do 11:30</td> </tr> <tr> <td>od H17 do H24</td> <td>od 11:30 do 12:30</td> </tr> <tr> <td>od H18 do H24</td> <td>od 12:30 do 13:30</td> </tr> <tr> <td>od H19 do H24</td> <td>od 13:30 do 14:30</td> </tr> </tbody> </table> * HGG oznacza godzinę dostawy, np. H12 oznacza okres między godziną 11:00 a 12:00	Okres dostawy*	Okres aktualizacji	od H12 do H24	od 07:15 do 07:30	od H13 do H24	od 07:30 do 08:30	od H14 do H24	od 08:30 do 09:30	od H15 do H24	od 09:30 do 10:30	od H16 do H24	od 10:30 do 11:30	od H17 do H24	od 11:30 do 12:30	od H18 do H24	od 12:30 do 13:30	od H19 do H24	od 13:30 do 14:30
Okres dostawy*	Okres aktualizacji																		
od H12 do H24	od 07:15 do 07:30																		
od H13 do H24	od 07:30 do 08:30																		
od H14 do H24	od 08:30 do 09:30																		
od H15 do H24	od 09:30 do 10:30																		
od H16 do H24	od 10:30 do 11:30																		
od H17 do H24	od 11:30 do 12:30																		
od H18 do H24	od 12:30 do 13:30																		
od H19 do H24	od 13:30 do 14:30																		
Od 07:30 w Dniu Dostawy do 15:00 w Dniu Dostawy	Zgłoszenie transakcji do OSP - cyklicznie, co godzinę* Zgłoszenie transakcji do OSP zawartych na RDB dla okresu dostawy, dla którego upłynął okres aktualizacji podany w tabeli powyżej. Warunkiem zgłoszenia grafiku dla danego okresu dostawy, który został zaktualizowany, jest telefoniczne poinformowanie DN do momentu końca okresu aktualizacji. * w przypadku braku transakcji na RDB lub braku informacji od Członka TGE o aktualizacji grafiku, zgłoszenie do OSP nie będzie realizowane																		

Część III. Zasady rozliczeń.

7. Postanowienia ogólne.

- 7.1. W procesie rozliczeń RDB Giełda staje się stroną rozliczeń.
- 7.2. Naliczenie i rozliczenie podatku VAT następuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 7.3. Warunkiem składania zleceń na Rynku Dnia Bieżącego jest posiadanie przez Członka Giełdy otwartego Rachunku kupna, o którym mowa w pkt 12.3.

- 7.4. Członek Giełdy posiada jedno konto ewidencyjne w systemie giełdowym, na którym prowadzone są rozliczenia transakcji zawartych na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 7.5. Członek Giełdy posiada w Banku Rozliczeniowym Rachunek kupna do obsługi rozliczeń na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 7.6. W procesie rozrachunków bieżących następuje kompensata rozliczeń pomiędzy transakcjami zawartymi na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 7.7. Przepływy finansowe po zakończeniu Tygodnia Rozliczeniowego prowadzone są saldem należności i zobowiązań z RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 7.8. Rozliczenia RDB ze wszystkimi Członkami Giełdy, którzy zawarli transakcję na niniejszym rynku prowadzi Giełda za pośrednictwem Banku Rozliczeniowego.
- 7.9. Do rozliczenia transakcji zawartych na RTEE, RDN, RTF, RPM i RUE stosuje się zasady rozliczeń opisane w dokumentach Giełdy dotyczących rozliczeń na tych rynkach.

8. Rozrachunki bieżące.

- 8.1. Informacja o wolumenie, kursach oraz wartości zawartych transakcji jest dostępna dla Członka Giełdy na Niepublicznej Stronie Internetowej Członka Giełdy.
- 8.2. W każdym Dniu Obrotu po zarejestrowaniu na koncie ewidencyjnym transakcji zawartych przez danego Członka Giełdy, Giełda dokonuje bieżących rozrachunków transakcji zawartych na RDB w danym dniu. Dla Członków Giełdy, którzy zawarli transakcje w danym dniu na RTEE, RDN, RTF, RPM i RUE, rozliczenie tych transakcji jest uwzględniane w systemie Giełdy.
- 8.3. Giełda przekazuje do Banku Rozliczeniowego informację dotyczącą salda rozliczeń finansowych danego Członka Giełdy wynikających z zawartych przez niego transakcji. Saldo rozliczeń jest określone jako wartość transakcji kupna pomniejszonych o wartość sprzedaży przy jednoczesnym powiększeniu o wartość podatku VAT oraz wartość naliczonej usługi giełdowej łącznie z wartością podatku VAT.
- 8.4. Na podstawie uzyskanej z Giełdy informacji, dla podmiotów mających saldo zobowiązań, Bank Rozliczeniowy blokuje jako zabezpieczenie przyszłego rozliczenia finansowego odpowiednią kwotę środków finansowych zgromadzonych na Rachunku kupna danego Członka Giełdy do dnia, w którym nastąpi rozliczenie finansowe.

9. Rozliczenia finansowe.

- 9.1. Rozliczenia finansowe prowadzone są w cyklach Tygodnia Rozliczeniowego obejmującego:
  - wszystkie salda rozliczeń finansowych otwartych pozycji będących w okresie notowania w danym tygodniu na RTF,
  - wszystkie salda rozliczeń finansowych otwartych pozycji będących w wykonaniu w danym tygodniu na RTF,
  - wszystkie transakcje, których termin wykonania przypada w danym Tygodniu Rozliczeniowym na RTEE, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 9.2. Przepływy finansowe następują w środę (termin płatności dla Członków Giełdy mających zobowiązania wobec TGE) i czwartek (termin płatności dla TGE) po zakończeniu Tygodnia Rozliczeniowego. Jeżeli jeden z tych dni jest dniem wolnym od pracy, rozliczenie zostaje automatycznie przesunięte na najbliższy dzień roboczy. Giełda z miesięcznym wyprzedzeniem informuje Członków Giełdy o terminach płatności

oraz wystawienia właściwych faktur VAT, które są zawarte w terminarzu płatności dostępnym na stronie internetowej Giełdy.

- 9.3. Rozliczenia dokonywane są na podstawie Raportu rozliczeniowego określającego dla Członka Giełdy wartość zawartych transakcji netto, która podlega powiększeniu o wartość podatku VAT oraz wartość usługi giełdowej wraz z podatkiem VAT.
- 9.4. Rozliczenia finansowe przeprowadzane są saldem zobowiązań i należności Członka Giełdy dla wszystkich Portfeli łącznie, na podstawie kwot brutto, odpowiednio powiększonych lub pomniejszonych o wartość naliczonej usługi giełdowej wraz z podatkiem VAT.
- 9.5. Rozliczenia finansowe prowadzone są saldem zobowiązań i należności dotyczącym łącznie rynku RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 9.6. Zbiorcze saldo zobowiązań i należności na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE jest określane na podstawie danych zawartych w Systemie Informatycznym Giełdy.

10. Harmonogram rozliczeń.

10.1. Tygodniowe rozliczenia finansowe przebiegają zgodnie z następującym harmonogramem:

a) poniedziałek

- ⇒ wystawienie przez Giełdę faktur VAT dotyczących usługi giełdowej;
- ⇒ wystawienie przez Giełdę faktur VAT dla Członków Giełdy, którzy dokonali zakupu energii elektrycznej w danym tygodniu rozliczeniowym oraz wystawienie dla Giełdy faktur VAT przez Członków Giełdy, którzy sprzedali energię elektryczną w danym Tygodniu Rozliczeniowym;

b) środa – do godziny 13:00 każdy Członek Giełdy, którego saldo rozliczeniowe miało charakter zobowiązania wpłaca wymagane środki na własny Rachunek kupna w Banku Rozliczeniowym. Termin płatności rozumiany jest jako termin, w którym środki mają znaleźć się na Rachunku kupna Członka Giełdy. Po godzinie 13:00 na podstawie dyspozycji z Giełdy następuje obciążenie powyższych rachunków odpowiednimi kwotami wynikającymi z rozliczenia przy jednoczesnym uznaniu rachunku Giełdy. W przypadku nie dokonania wpłaty przez danego Członka Giełdy Bank Rozliczeniowy wykorzystuje dotychczas zgromadzone i zablokowane środki na jego rachunku stanowiące zabezpieczenie zawartych transakcji;

c) czwartek – przekazanie przez Giełdę na Rachunek kupna Członka Giełdy środków jemu należnych – salda rozliczeniowego mającego charakter należności.

10.2. W przypadku, gdy któryś z dni cyklu rozliczeniowego jest dniem wolnym od pracy rozliczenie zostaje automatycznie przesunięte na najbliższy następny dzień roboczy. Dokładne daty rozliczenia znajdują się w terminarzu płatności określonym w pkt 9.2.

11. Zabezpieczenia rozliczeń transakcji.

11.1. Giełda tworzy i zarządza systemem zabezpieczeń transakcji sesyjnych zawartych na RDB w oparciu o środki finansowe zgromadzone na Rachunkach kupna Członków Giełdy w Banku Rozliczeniowym, środki pozyskane w wyniku zawarcia transakcji sprzedaży oraz środki zablokowane w wyniku zawarcia transakcji kupna.

11.2. Każdy Członek Giełdy posiada w systemie giełdowym konto ewidencyjne odzwierciedlające bieżący stan zabezpieczeń dla jego transakcji.

11.3. Bieżący stan zabezpieczeń wyznacza maksymalną wartość brutto zleceń kupna energii elektrycznej jakie dany Członek Giełdy może złożyć.

- 11.4. Giełda nie realizuje zleceń kupna Członka Giełdy, w stosunku do którego weryfikacja zlecenia wykaże, że kwota ustanowionego zabezpieczenia jest niższa od kwoty zabezpieczenia wymaganego.
- 11.5. Każdego dnia po zakończeniu notowań RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE stan konta ewidencyjnego jest aktualizowany w oparciu o zawarte transakcje.
- 11.6. Każdego dnia roboczego do godziny 18:30 stan konta ewidencyjnego jest aktualizowany w oparciu o operacje dokonywane na Rachunku kupna danego Członka Giełdy w Banku Rozliczeniowym. Informacje o przeprowadzonych operacjach na Rachunku kupna Giełda otrzymuje z Banku Rozliczeniowego.
- 11.7. Aktualizacja zabezpieczeń jest dokonywana zgodnie z następującymi zasadami:
- a) wpłata na Rachunek kupna w Banku Rozliczeniowym zwiększa wartość zabezpieczenia na koncie ewidencyjnym;
  - b) wypłata z Rachunku kupna w Banku Rozliczeniowym pomniejsza wartość zabezpieczenia na koncie ewidencyjnym;
  - c) transakcja kupna energii elektrycznej pomniejsza wartość zabezpieczenia o wartość brutto tej transakcji oraz należną opłatę giełdową brutto z zastrzeżeniem pkt 11.8;
  - d) transakcja sprzedaży energii elektrycznej powiększa wartość zabezpieczenia o wartość brutto tej transakcji skorygowaną należną opłatą giełdową brutto z zastrzeżeniem pkt 11.8;
  - e) transakcje kupna na RPM i RUE pomniejszają kwotę zabezpieczenia o wartość brutto tych transakcji oraz należną usługę giełdową brutto z zastrzeżeniem pkt 11.8;
  - f) transakcje sprzedaży na RPM i RUE powiększają kwotę zabezpieczenia o wartość brutto tych transakcji skorygowaną o należną usługę giełdową brutto z zastrzeżeniem pkt 11.8;
  - g) wartość depozytów wnikających z transakcji zawartych na RTEE pomniejsza wartość zabezpieczeń zgodnie z odpowiednimi warunkami obrotu dla kontraktów terminowych na energię elektryczną;
  - h) wartość transakcji sprzedaży na RTEE w okresie wykonania kontraktu powiększa wartość zabezpieczenia o wartość brutto części tej transakcji będącej w fazie wykonania;
  - i) wartość transakcji kupna na RTEE w okresie wykonania kontraktu pomniejsza wartość zabezpieczenia o wartość brutto części tej transakcji będącej w fazie wykonania;
  - j) należności wynikające z depozytu uzupełniającego dotyczącego kontraktów zawartych na RTEE nie powiększają wartości zabezpieczeń;
  - k) zawarcie transakcji na RTF powoduje w okresie notowania pomniejszenie wysokości zabezpieczenia o kwotę stanowiącą wartość depozytu wstępnego oraz należną usługę giełdową, z zastrzeżeniem pkt. 11.8.;
  - l) w dniu następującym po dniu wykonania kontraktu terminowego na RTF, zwiększa się wartość zabezpieczeń Członka Giełdy o kwotę naliczonego depozytu wstępnego, z zastrzeżeniem pkt. 12.8;
  - m) bieżące rozrachunki otwartych pozycji na RTF zwiększają lub zmniejszają wysokość zabezpieczenia o kwotę stanowiącą saldo rozliczeń z tytułu równania wszystkich otwartych pozycji danego Członka Giełdy do rynku;
  - n) przedostatniego i ostatniego dnia cyklu rozliczeniowego, po zakończeniu notowań, wartość zabezpieczenia jest pomniejszana o saldo należności danego Członka Giełdy, jakie powstało w mijającym okresie rozliczeniowym.

- 11.8. Aktualizacja zabezpieczenia o wartość brutto usługi giełdowej następuje po rozliczeniu sesji.
- 11.9. Giełda sprawdza zlecenia kupna Członka Giełdy pod względem zgodności z wymogami dotyczącymi zabezpieczeń:
- a) Dla notowań w systemie ciągłym każde zlecenie kupna składane w tym okresie jest na bieżąco porównywane pod względem kwoty zabezpieczenia wymaganego z kwotą zabezpieczenia ustanowionego. Kwotę wymaganego zabezpieczenia stanowi iloczyn oferowanej ceny, powiększonej o wartość podatku VAT i ilości MWh zawartych w zleceniu. Zlecenie, którego wartość zabezpieczenia wymaganego jest wyższa od wartości zabezpieczenia ustanowionego nie jest przyjmowane. Zlecenie przechodzące na następny Dzień Obrotu jest ponownie weryfikowane po aktualizacji zabezpieczenia w oparciu o informacje z Banku Rozliczeniowego dotyczące przeprowadzonych operacji na Rachunku kupna. Jeżeli podczas tej weryfikacji wartość zabezpieczenia wymaganego jest wyższa od wartości zabezpieczenia ustanowionego zlecenie jest usuwane,
  - b) Dla notowań w systemie kursu jednolitego, w procesie weryfikacji następuje porównanie kwoty wymaganego zabezpieczenia z tytułu złożonych zleceń kupna na sesję giełdową, z wartością zabezpieczenia ustanowionego. Kwotę wymaganego zabezpieczenia stanowi suma iloczynów oferowanej ceny, powiększonej o wartość podatku VAT i ilości MWh zawartych w zleceniu. Zlecenie, którego wartość zabezpieczenia wymaganego jest wyższa od wartości zabezpieczenia ustanowionego nie jest przyjmowane. Zlecenie przechodzące na następny Dzień Obrotu jest ponownie weryfikowane po aktualizacji zabezpieczenia w oparciu o informacje z Banku Rozliczeniowego dotyczące przeprowadzonych operacji na Rachunku kupna. Jeżeli podczas tej weryfikacji wartość zabezpieczenia wymaganego jest wyższa od wartości zabezpieczenia ustanowionego, zlecenie jest usuwane.

12. Bank Rozliczeniowy.

- 12.1. Funkcję Banku Rozliczeniowego dla rozliczenia transakcji zawartych na RDB pełni Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ S.A.).
- 12.2. W celu zapewnienia bezpiecznego i sprawnego przebiegu rozliczeń transakcji giełdowych Giełda współdziała z BOŚ S.A., określając w drodze umowy szczegółowe zasady rozliczania transakcji giełdowych.
- 12.3. Każdy Członek Giełdy zobowiązany jest otworzyć w Banku Rozliczeniowym Rachunek kupna, który służy do ustanawiania zabezpieczenia dla transakcji kupna oraz rozliczeniu finansowemu transakcji zawartych na RTEE, RTF, RDN, RDB, RPM i RUE.
- 12.4. Członek Giełdy zobowiązany jest do udzielenia Bankowi Rozliczeniowemu pełnomocnictwa do dokonywania przelewów środków z Rachunku kupna Członka Giełdy na rachunek rozliczeniowy prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A. w wysokości wskazanej przez Giełdę w dyspozycji przelewu.
- 12.5. Zabezpieczenie mogą stanowić wpłaty gotówkowe na Rachunku kupna Członka Giełdy. Inne rodzaje zabezpieczeń mogą być przedmiotem umowy między Bankiem Rozliczeniowym a Członkiem Giełdy.

Załącznik. Specyfikacja kontraktu na energię elektryczną RDB.

Kod	RDBk_DD-MM-RRRR_HGG, gdzie k – kolejny dzień tygodnia (poniedziałek –1), GG-godzina dostawy, DD-dzień dostawy, MM-miesiąc dostawy, RRRR-rok dostawy, GG jest oznaczona jako godzina końca przedziału czasowego, tzn. 01 odpowiada okresowi czasu od godziny 00:00:00 do godziny 01:00:00; 02a oznacza dodatkową godzinę w dobie odwołania czasu letniego.
Przedmiot obrotu	Energia elektryczna
Nominał	1 kontrakt odpowiada 1 MWh energii elektrycznej
Kurs	Wyrażony jako 1PLN/MWh z dokładnością do 1 grosza.
Wartość	Iloczyn Kursu i Nominału
Termin notowania	dzień poprzedzający Dzień Dostawy oraz Dzień Dostawy dla godzin dostawy od 12 do 24
Termin wykonania	Jedna godzina doby określona w kodzie kontraktu
Jednostka notowania	1 kontrakt
Sposób rozliczenia	Zmiana stanu posiadania środków na koncie ewidencyjnym z tytułu zawartych transakcji.